

Potwierdzenie efektów uczenia się w instytucjach szkolnictwa wyższego

dr Agnieszka Kamisznikow
Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia

Poznań, 17.03.2016

Potwierdzanie (walidacja, uznawanie) efektów uczenia się

Plan prezentacji

1. Proces potwierdzania efektów uczenia się na świecie i jego zastosowanie
2. Terminologia
3. Czym jest obecnie proces potwierdzania efektów uczenia się?
4. Dla kogo?
5. Jakie ma zastosowanie?
6. Dwa rodzaje potwierdzania efektów uczenia się
7. Formalna definicja procesu walidacji efektów uczenia się
8. Przykłady rozwiązań instytucjonalnych w zakresie sposobu organizacji procedury potwierdzania efektów uczenia się

Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie

- Certyfikacja

- Francja – lata 1930te

Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie - FRANCJA

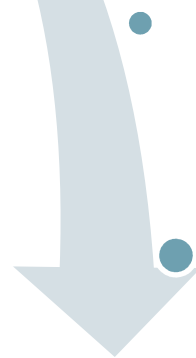
- ❑ 1934 – tytuł inżyniera na podstawie doświadczenia
- ❑ 1984/1985 – prawo rozszerzające dostęp do sektora szkolnictwa wyższego
- ❑ 1992 – możliwość skrócenia czasu studiów
- ❑ 2002 – możliwość otrzymania pełnej kwalifikacji

Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie

- certyfikacja

• Wyrównywanie szans przez ułatwienie dostępu do szkolnictwa wyższego

□ Francja – lata 1930te

□ USA i Kanada – lata 1970te

Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie – USA

- ❑ lata 70te – narzędzie sprawiedliwości społecznej, potrzeba otwarcia szkolnictwa wyższego
- ❑ 1974 - powstanie „The Council for Adult and Experiential Learning” (CAEL), organizacji zrzeszającej ponad 1700 instytucji szkolnictwa wyższego – inicjatora rozwoju RPL oraz PLA wraz ze standardami akredytacyjnych w tym zakresie

Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie

- certyfikacja

• Wyrównywanie szans przez ułatwienie dostępu do szkolnictwa wyższego

• Otwieranie się na nowych studentów

- Francja – lata 1930te

- USA i Kanada – lata 1970te

- Wielka Brytania – lata 1980te

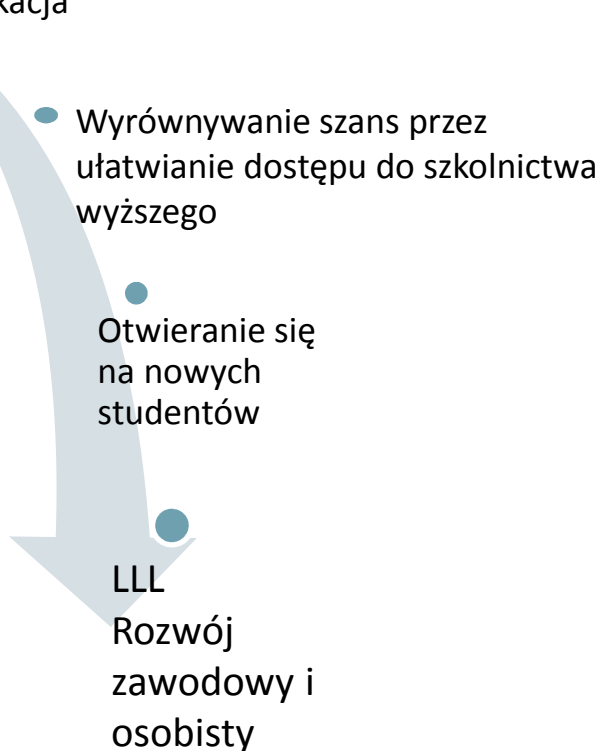
Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie – Wielka Brytania (Anglia)

- ❑ lata 80te – pilotażowe projekty (we współpracy z CAEL), m.in. spowodowane zmianą ustawową dot. pielęgniarek; spadek tradycyjnych studentów
- ❑ 1986 – pierwszy formalny program „Making Experience Count”
- ❑ 2004 Guidelines on Accreditation of Prior Learning
- ❑ Obecnie około 2/3 uniwersytetów ma procedury APEL, używa ich mniej więcej połowa

Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie

- certyfikacja

- Francja – lata 1930te

- USA i Kanada – lata 1970te

- Wielka Brytania – lata 1980te

- Unia Europejska – koniec lat 1990tych

Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie

- Koniec lat 90-tych
- Potwierdzanie efektów uczenia się częścią lifelong learning (LLL), stanowiącego kluczowy element procesu bolońskiego

Proces walidacji na świecie i jego zastosowanie

- certyfikacja

- VAE – Validation des Acquis de l'Experience – Francja
- PLA/RPL (Prior Learning Assessment / Recognition of Prior Learning) - USA
- PLAR (Prior Learning Assessment and Recognition) – Kanada
- APL/APEL (Accreditation of Prior Learning/ Accreditation of Prior Experiential Learning) – Wielka Brytania
- RPL (Recognition of Prior Learning) - Szkocja, Irlandia

Aktualne zestawienie systemów potwierdzania efektów uczenia się na świecie

Klasyfikacja systemów walidacji na świecie (Feutrie, 2007) wg. kryteriów:

- **istnienie w krajach odpowiedniej dokumentacji:** począwszy od projektów dokumentów, wskazówek i rekomendacji do uregulowań prawnych;
- **rodzaj podjętych inicjatyw:** odgórne bądź oddolne;
- **stopień implementacji:** od ograniczonych, lokalnych projektów pilotażowych po systemy ogólnokrajowe;
- **stopień oddziaływania i rozwoju:** od podejścia sektorowego i szerokiego oddziaływania, po rozwiązania instytucjonalne.

Zestawienie systemów potwierdzania efektów uczenia się

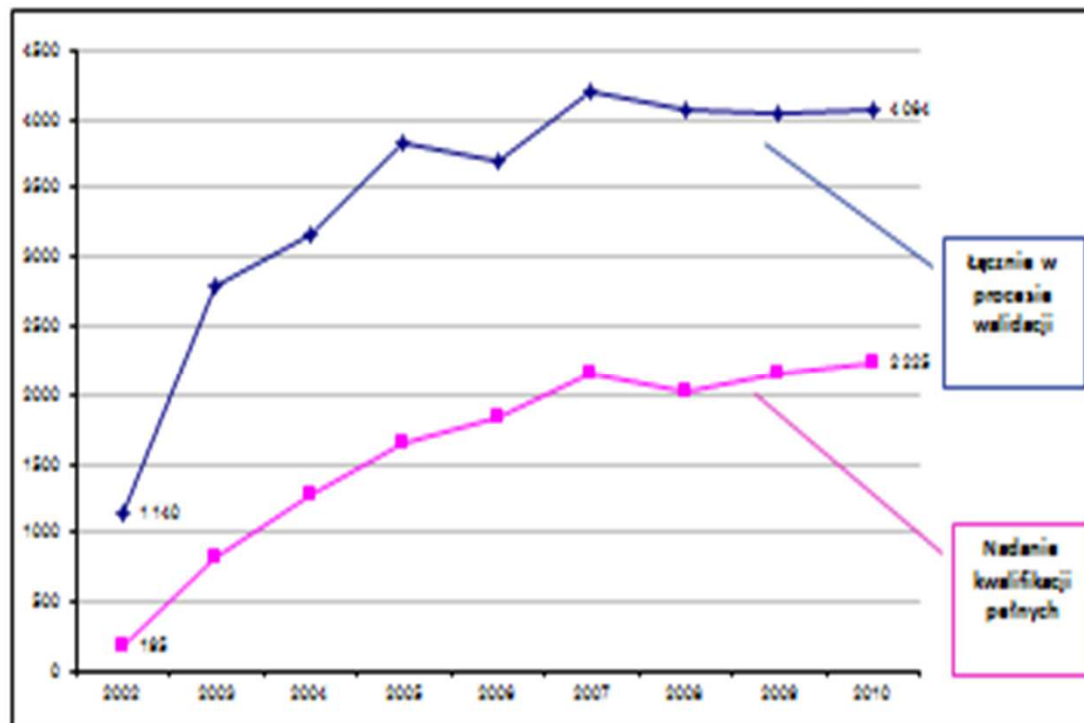
Na podstawie powyższych kryteriów podział na 4 kategorii państw:

- Państwa, w których nic się nie dzieje (np. Bułgaria, Grecja, Chile).
- Państwa, w których rozpoczęto pierwsze działania/ograniczone inicjatywy (np. Austria, Rumunia, Węgry, Malta).
- Państwa, w których istnieją oddolne działania, mające długą historię i ogólne zasady, jednak praktyki i inicjatywy są rozproszone (np. Holandia, Irlandia, Wielka Brytania, Niemcy, Meksyk, RPA).
- Państwa, w których istnieją „systemy globalne”, jednak wyróżnić można 3 poziomy ich implementacji: początki wdrożenia, ograniczony poziom wdrożenia, działania na dużą skalę (np. Australia, Kanada, Norwegia, Francja).

System globalny - Francja

Potwierdzanie efektów uczenia się we francuskim szkolnictwie wyższym

We Francji na wszystkich poziomach kwalifikacji liczba procedur walidacyjnych sięga 70 tys./rok, z czego pełną kwalifikację nadaje się ok. 32 tys. kandydatów

Czym jest proces potwierdzania efektów uczenia się?

Przez całe życie zdobywamy rozmaite doświadczenie

Dla kogo w kontekście instytucji szkolnictwa wyższego?

- Osoby, które chcą podnieść swoje dotychczasowe kwalifikacje/zmienić dotychczasowe ścieżki kariery
- Osoby, które szukają nowych możliwości rozwoju
- Osoby długo przebywające poza systemem edukacji, chcące do niego powrócić
- Studenci zaangażowani w dodatkową, pozauczelnianą działalność

Co umożliwiają procedury potwierdzania EU w instytucjach szkolnictwa wyższego?

- Wstęp na studia bez standardowych kwalifikacji
- Zdobywanie punktów zaliczeniowych za poszczególne przedmioty, moduły lub zwolnienie z określonych wymagań programowych
- Wstęp na kolejne lata studiów (skrócony czas studiów)
- Możliwość uzyskania pełnego dyplomu
- Zaplanowanie ścieżki rozwoju zawodowego i osobistego
- Identyfikacja różnych umiejętności zdobytych na przestrzeni lat, aby efektywniej studiować, pracować czy szkolić się

Dwa rodzaje potwierdzania efektów uczenia się

(1) potwierdzenie formatywne (*formative recognition*) –

potwierdzenie dla rozwoju zawodowego/osobistego - proces, w wyniku którego identyfikuje się swoje umiejętności nabyte w trakcie swojego życia i doświadczeń w pracy. Identyfikacja może polegać na mapowaniu lub 'poziomowaniu' dotychczasowego uczenia się w stosunku do ram kwalifikacji. Działania takie pozwalają określić „punkt wyjścia” i planować dalszy rozwój osobisty i zawodowy (budować tzw. „*action plans*” i ścieżki rozwoju) w oparciu o zidentyfikowane umiejętności. W wyniku tego procesu, osoba może się przekwalifikować, rozpocząć studia, szkolić się lub pracować efektywniej.

Potwierdzenie formatywne jest ściśle związane z doradztwem zawodowym i osobistym

Co umożliwiają procedury potwierdzania EU w instytucjach szkolnictwa wyższego?

- Wstęp na studia bez standardowych kwalifikacji
- Punkty zaliczeniowe za poszczególne przedmioty, moduły lub zwolnienie z określonych wymagań programowych
- Wstęp na kolejne lata studiów (skrócony czas studiów)
- Możliwość uzyskania pełnego dyplomu
- Zaplanowanie ścieżki rozwoju zawodowego i osobistego
- Identyfikacja różnych umiejętności zdobytych na przestrzeni lat, aby efektywniej studiować, pracować czy szkolić się

Dwa rodzaje potwierdzania efektów uczenia się

(2) potwierdzanie sumatywne (*summative recognition*)

Dwie ścieżki procesu potwierdzania sumatywnego:

- (a) Potwierdzanie certyfikowanego uczenia się (*Prior Certified Learning*)
- (b) Potwierdzanie uczenia się zdobytego przez doświadczenie (*Prior Experiential Learning*)

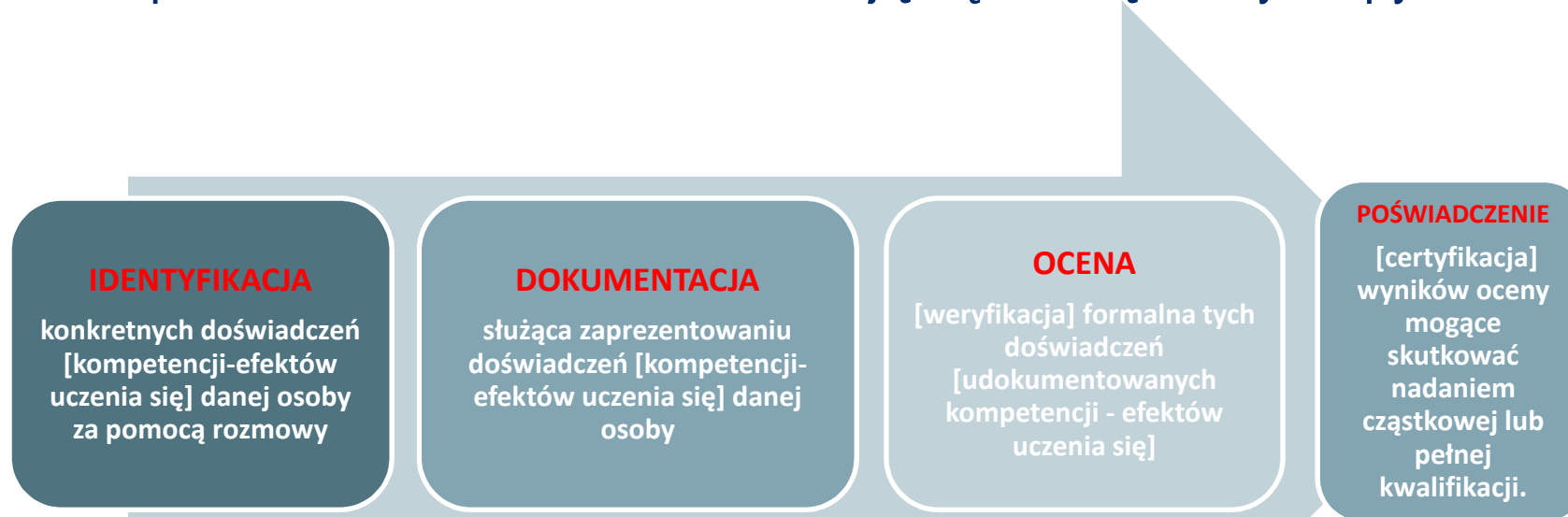
Zakres zastosowania walidacji w polskim szkolnictwie wyższym zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi

- Wstęp na studia bez standardowych kwalifikacji
- Punkty zaliczeniowe za poszczególne przedmioty, moduły lub zwolnienie z określonych wymagań programowych
- Wstęp na kolejne lata studiów (skrócony czas studiów)
- Możliwość uzyskania pełnego dyplomu
- Zaplanowanie ścieżki rozwoju zawodowego i osobistego
- Identyfikacja różnych umiejętności zdobytych na przestrzeni lat, aby efektywniej studiować, pracować czy szkolić się

Formalna definicja procesu walidacji efektów uczenia się zgodnie z Zaleceniem Rady Unii Europejskiej z 20.12.2012r.

„Walidacja” oznacza proces potwierdzania przez upoważniony organ, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się mierzone zgodnie z odpowiednimi standardami. Składają się na nią cztery etapy:

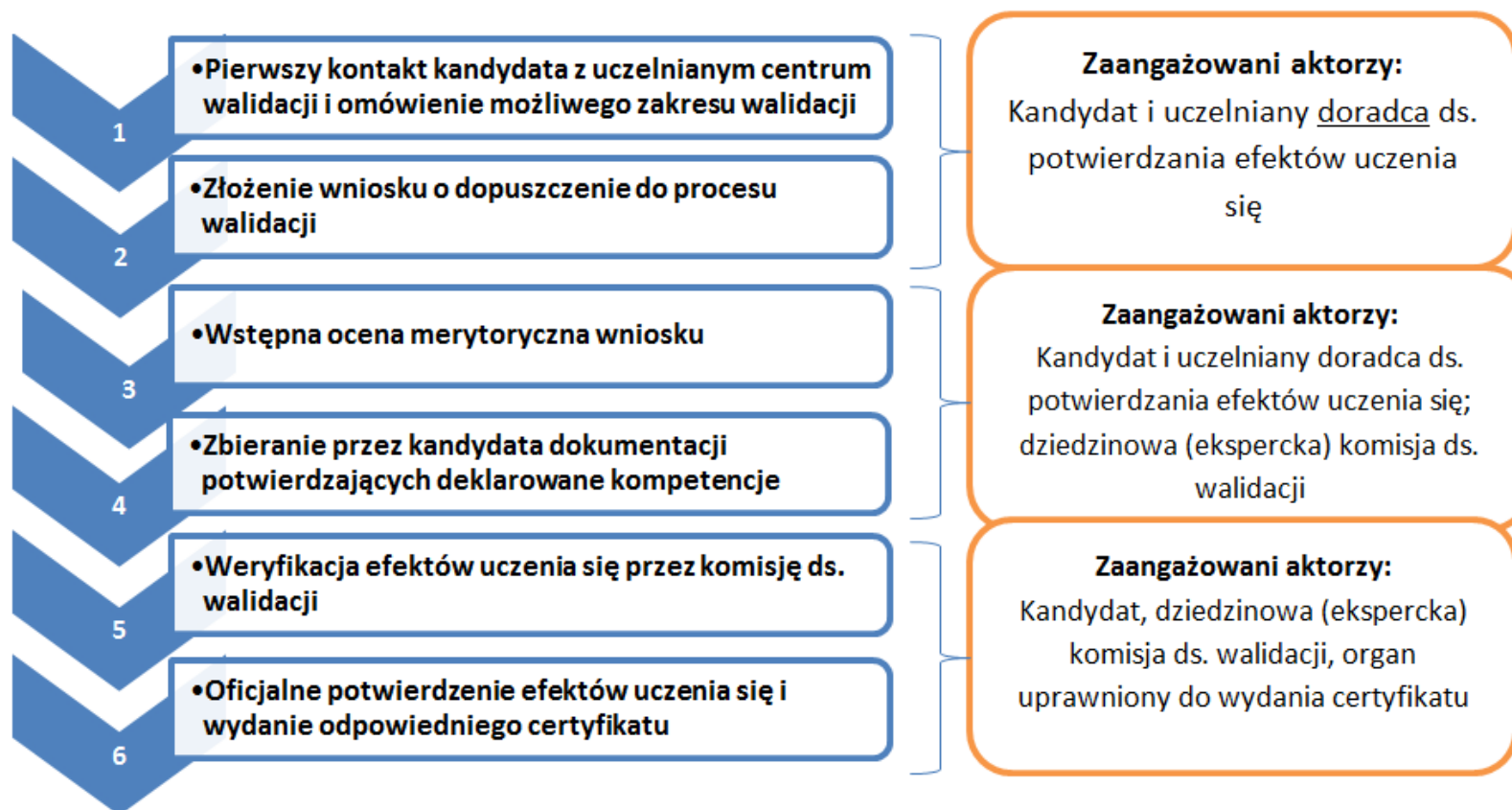

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32012H1222%2801%29>

Poznań, 17.03.2016

Przebieg procesu wraz z zaangażowanymi osobami (przykład)

Rola doradcy (mentora)

- 1) praktyczne informacje na temat, np. limitów przyznawanych punktów, kosztów procesu; jasne określenie obowiązków i ról kandydata oraz opiekuna (czasami również Koordynator RPL).

W przypadku doradcy – mentora (ekspert w obszarze, w którym składany jest wniosek):

- 2) konkretne wsparcie w zakresie danego przedmiotu, bezpośrednio przygotowujące do etapu weryfikacji, w ramach którego ma miejsce:
 - doradzanie czy uczenie się mające podlegać weryfikacji jest na odpowiednim poziomie dla danego programu,
 - pomoc w doborze efektów uczenia się, które mają zostać poddane procesowi uznawania,
 - doradztwo w zakresie, które rodzaje dokumentacji są odpowiednie dla danych efektów uczenia się i kryteriów oceny,
 - udzielanie informacji zwrotnej na temat szkicu dokumentacji.

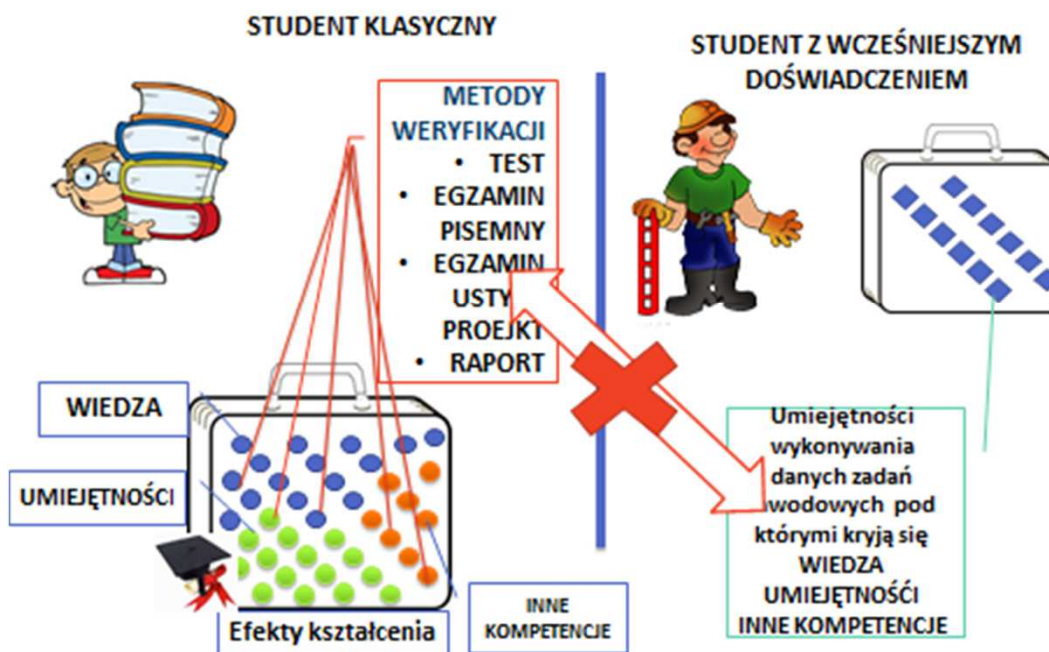

Rola osoby/osób weryfikujących efekty uczenia się

Eksperti w danej dziedzinie, niezaangażowani w pomoc w przygotowywaniu wniosku przez kandydata (najczęściej koordynatorzy modułu/przedmiotu)

Proces weryfikacji efektów uczenia się

Weryfikacja efektów kształcenia \neq Weryfikacja efektów uczenia się

Rys. Rozróżnienie metod weryfikacji dla poszczególnych dróg zdobywania efektów uczenia się.

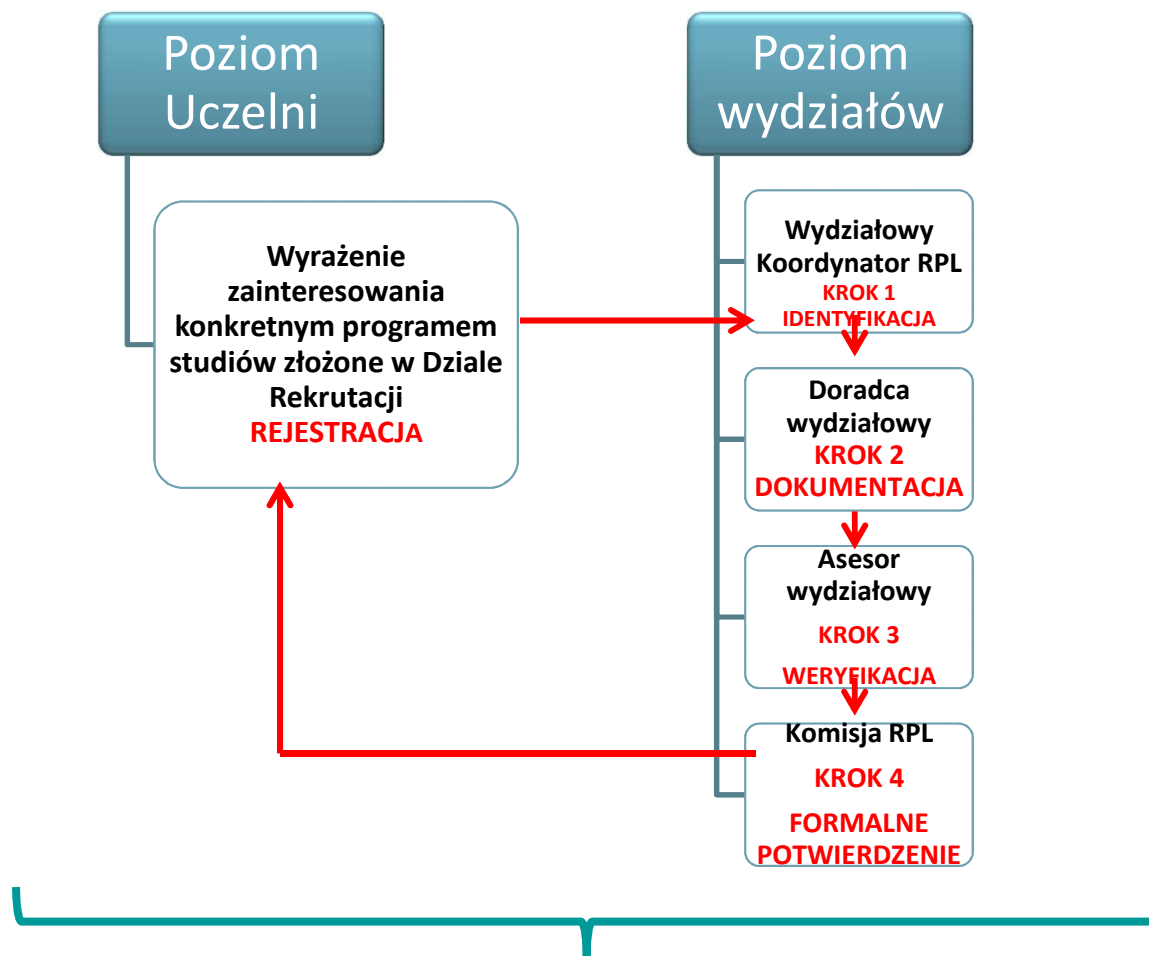
Opracowanie: D. Piotrowska

Sposób organizacji procedury potwierdzania EU – struktura zdecentralizowana

Glasgow Caledonian University (GCU)

<http://www.gcu.ac.uk/lead/leadthemes/recognitionofpriorlearning/>

GCU LEAD*: strategia, dokumentacja, szkolenia

Poznań, 17.03.2016

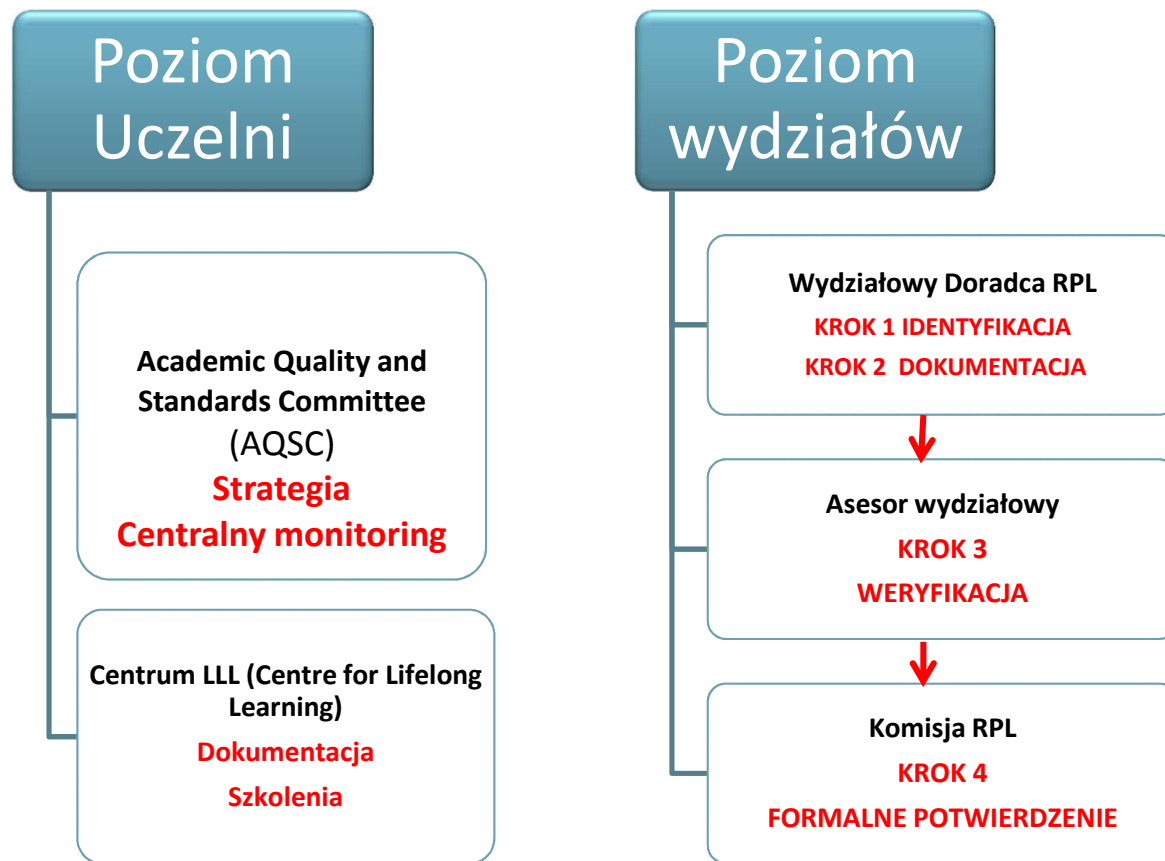
*Learning Enhancement and Academic Development

Sposób organizacji procedury potwierdzania EU– struktura zdecentralizowana

Liverpool University

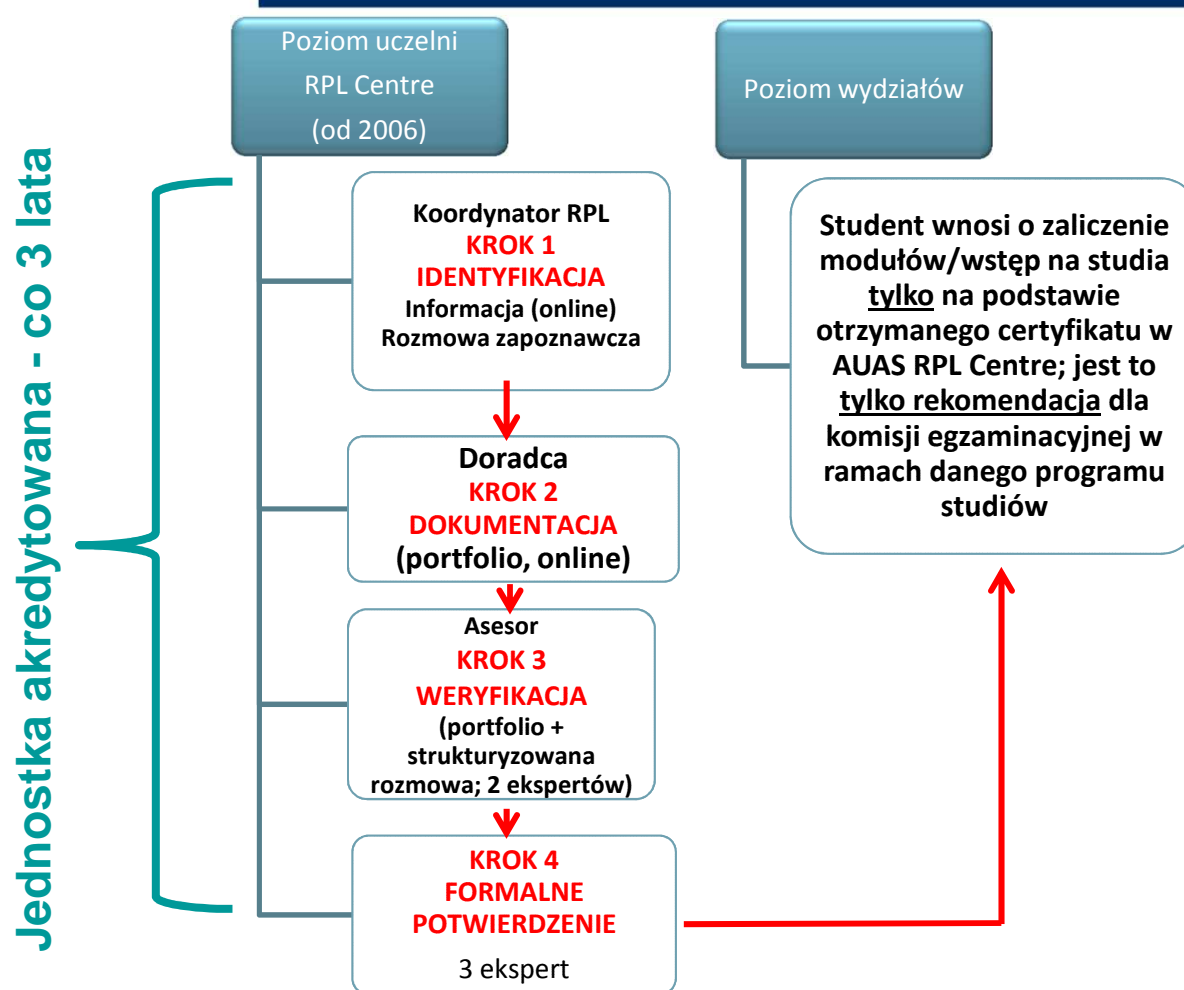
<http://www.liv.ac.uk/eddev/supporting-teaching/rpl/>

Sposób organizacji procedury potwierdzania EU - struktura scentralizowana

STRUKTURA RPL w Amsterdam University of Applied Sciences

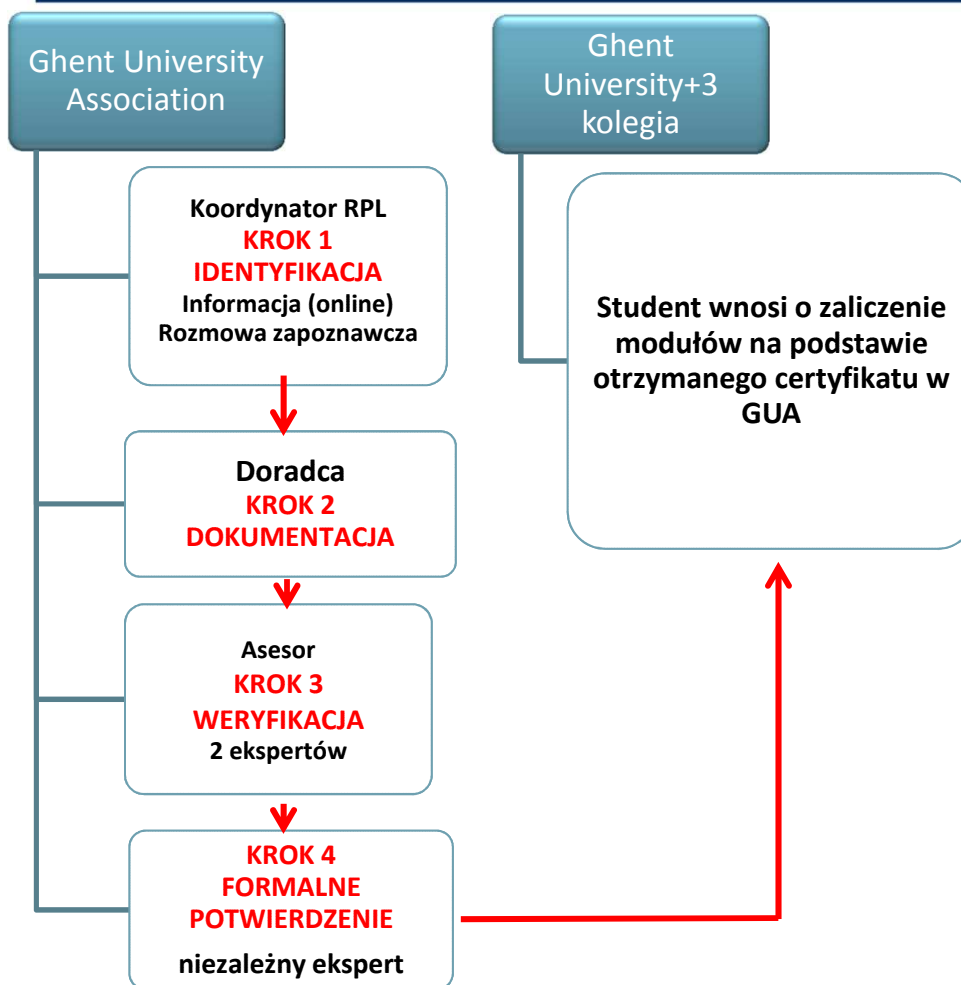

Poznań, 17.03.2016

Sposób organizacji procedury potwierdzania EU - struktura scentralizowana, międzyuczelniana

STRUKTURA RPL w Ghent University

Zestaw materiałów pomocniczych

The SCQF Handbook, 2007 Volume 2, Recognition of Prior Learning (RPL),

http://www.scqf.org.uk/content/files/SCQF_handbook_FULL_-_amended_Dec_09.pdf

<http://www.scqf.org.uk/RPL>

http://www.scqf.org.uk/content/files/resources/SSSC_RPL_Resource_Pack.pdf

http://www.scqf.org.uk/content/files/resources/SSSC_RPL_Profiling_Tool.pdf

http://www.scqf.org.uk/content/files/resources/SSSC_RPL_Mentor_Guidance_Pack.pdf

http://www.scqf.org.uk/content/files/rpl/RPL_Toolkit_FINAL_-_May_2010.pdf